

լուածք ունեցել են : Ուտին իր յատուկ նախարարն ունէր եւ ոչ մի իշխան իր ձմեռոցը չէր շինել օտարի սեփական հողի վրայ : Մանաւանդ Ուտիի Խալխալը, Նուխիի արեւմտեան կողմը, Դաղստանին սահմանակից՝ այնքան հեռու է կենդրոնից, որ դժուար թէ Հայոց թագաւորը երկրի կենդրոնից այնքան հեռանար ձմեռելու համար : Ուտիքի Խալխալի շրջակայքին չի նկատուում ապարանքների, գղեակների աւերակներ. այն ինչ Փետունջուրի Խալխալում կան նախապատմական եւ պատմական շրջանի բազմաթիւ կերտուածքներ եւ կառուցուածքներ, որտեղ թագաւորը իր շքամբով եւ սրանց ընտանիքով կարողացել է ձմեռել : Խալխալը Պարթեւ-Պահլաւների որդրանը, սեփականութիւնը լինելուն համոզում կազմելուց յետոյ, պէտք է համոզուել, որ Խալխալի շրջակայ, մերձակայ բարերեր եւ հարուստ երկիրները ամբողջապէս նրանց սեփականութիւնն էր կազմում : Ուղթիք ու Կիցկա գաւառների մէջ էլ նրանք մեծ կալուածներ ունէին եւ ձորոխի Աւագանի կապուած էին :

Նոյն իսկ Ագաթի հետագայ պարբերութիւնը աւելի զօրացնում է ենթադրութիւնը. Խոսրովն ու Անակը «զամենայն ժամանակս ձմերայնոյն ուրախութեամբ զաւուրս ցրտաշունչս սառնամանեացն անցուցանէին» Խալխալում : Անկասկած Խոսրովը օտար կալուածքում ամբողջ ձմեռը չէր կա-